

TIIVISTELMÄ TE-PALVELUPILOTTI BOTNIA JOB 2021-2022

Yhteystiedot:

Mirva Hannelin, mirva.hannelin@ely-keskus.fi
Riikka Lähdemäki, riikka.lahdemaki@te-toimisto.fi

1. TAUTA, TAVOITTEET JA TARKOITUS

Tämä TE-palvelupilotti Botnia Job on osa hallituksen Työkykyohjelmaa, jota toteutetaan vuosina 2019–2023. Pilotti on rahoitettu Työkykyohjelmasta. Työkykyohjelma on osa hallituksen työllisyystoimien kokonaisuutta, ja se perustuu hallitusohjelmaan. Työkykyohjelmasta vastaa ja sitä toteuttaa Työ- ja elinkeinoministeriö yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriön toimet keskittyvät osatyökykyisten työllistymisen esteiden purkamiseen ja työllistymistä vauhdittaviin toimiin. Samalla ehkäistään työttömyyden pitkittymistä. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan toimilla kehitetään osatyökykyisten työkyvyn tuen palvelukokonaisuutta Sote-keskuksissa. Tässä tiivistelmässä on kuvattu, mihin ohjelman tavoitteeseen tai tavoitteisiin pilotti kytkeytyy.

Botnia Job pilotti on toiminut vuosina 2021–2022. Pilotin tarkoituksena oli edistää osatyökykyisten henkilöiden työllistymismahdollisuuksia avoimille työmarkkinoille, monipuolistaa heille suunnattua palveluvalikoimaa Pohjanmaan TE-toimiston alueella sekä edistää tuloksellista verkostoyhteistyötä. Osatyökykyisellä tarkoitetaan tässä TE-palvelupilotissa henkilöä, jonka pitkäaikaissairaus tai vamma on todettu asianmukaisesti TE-hallinnon asiakastietojärjestelmässä (URA). Pohjanmaan TE-toimistossa oli pilotin suunnitteluvaiheessa 11/2020 pitkäaikaissairauden tai vamman omaavia työttömiä työnhakijoita 649 henkilöä. Pilotin päätösvaiheessa 10/2022 osatyökykyisten työnhakijoiden määrä oli 524. Lisäksi Pohjanmaalla on työllistettyjä osatyökykyisiä henkilöitä ollut tämän vuoden lokakuussa 125 kun taas vastaava luku oli 1/2021 80 henkilöä. Pilotin tavoitteena oli saattaa entistä useampi työkäinen osaksi työmarkkinoita. Pilotin keskeisillä toimenpiteillä pyrittiin mahdollistamaan oikea-aikaiset sekä kohdennetut palvelut ja tukitoimet osatyökykyisille työnhakijoille alueen työllisyys- ja verkostoja hyödyntäen. Lisäksi pyrittiin lisäämään työnantajien tietoisuutta osatyökykyisten työllistymisen tukimuodoista sekä rekrytoinneista.

2 KESKEISET TULOKSET

Pilotin työllisyyspoliittiseen hankkeeseen ja ostettuihin palveluihin osallistui yhteensä 144 osatyökykyistä työnhakijaa, osaamiskartoituksiin 11, tuettuun työhönvalmennukseen 72 ja Urapolku -hankkeeseen 61 henkilöä. Heistä vähintään 70 % eteni työhön, koulutukseen yrittäjyyteen tai työllistymistä edistävään palveluun. Lisäksi hankkeen puitteissa myönnettiin runsaasti palkkatukea osatyökykyisten työllistämiseen.

Urapolku -hanke. 49/61 osallistujista löysi, joko hankkeen aikana tai 3 kuukauden kuluessa asiakkuuden päättymisestä jatkopolun. Työhön ilman tukia eteni 18, palkkatukityöhön 15, työkokeiluun 10 ja kaksi henkilöistä aloitti yrittäjyyden. He työllistyivät itsenäisesti tai apurahan turvin yrittäjiksi. Neljä muuta henkilöä eteni terveysseurantaan / sairauslomalle tai työkykyseurantaan / kuntouttavaan työtoimintaan ja kaksi aloitti opinnot. 4 palautui takaisin TE-toimiston muiden palveluiden piiriin, heistä jokaiselle oli laadittu jatkosuunnitelma. Asiakkuudet hankkeessa kestivät keskimäärin 4,7 kuukautta eli 0,5–10 kuukautta. Sijoittumisista 29 oli yrityksiin, 8 yhdistyksiin sekä seurakuntiin (3.sektori) ja kunnille, kuntayhtymille tai hyvinvointialueelle 12. Kolmen kuukauden kuluttua hankeasiakkuuden päättymisestä hankkeesta yhteydessä oltiin 28 työllistyneeseen henkilöön. Heistä 19 oli edelleen työssä. Työnantajia Urapolku hankkeessa kontaktoitiin koko Pohjanmaan alueella yhteensä 402. Heistä valtaosa oli yrityksiä, mutta lisäksi yhdistyksiä sekä muita työnantajia. Työnantajista 149 reagoi yhteydenottoon ja heistä reilulla sadalla oli kiinnostusta tarjota työkokeilupaiikka, työpaikka tai palkkatukipaikka.

14.12.2022

Osaamiskartoitus. Kaikkiaan osaamiskartoituksiin osallistui 11 henkilöä. Heistä kuudella jatkosuunnitelmana oli tutkintoon johtava koulutus ja ainakin kaksi henkilöä siirtyi heti kartoituksen jälkeen opiskelemaan. Lisäksi yksi suunnitteli aikaisemmin aloitetun koulutuksen jatkamista. 2 työllistyi ja heillä oli myös suunnitelmassa lähteä työsuhteen määräajan jälkeen opiskelemaan. Suurin osa opintoja suunnittelevista sekä opiskelemaan hakeutuneista olivat alanvaihtajia. Osallistujien keskuudessa kiinnostusta herätti erityisesti hoitoala. Osaamiskartoitusten hyvien kokemusten vuoksi palvelu kilpailutettiin kaikkien asiakkaiden käyttöön kesällä 2022. Osaamis- ja ammattitaitokartoitus tuli osaksi Pohjanmaan TE-toimiston palveluvalikoimaa kesällä 2022. Sen myötä palvelu on ollut alueen työnhakijoiden käytettävissä laajemmalti. Näin ollen osatyökykyisiä työnhakijoita on mahdollisesti ohjautunut normaalin menettelyn kautta palveluun, eikä heitä ole laskettu yllä mainittuun osallistujien määrään.

Tuettu työhönvalmennus. 19/72 eteni työhön palkkatuella tai ilman tukia. Työtehtävät ovat olleet mm. tuotannosta ja palvelualoilta. Sijoittumiset ovat tapahtuneet sekä yrityksiin, kunnalla että 3. sektorille. Pietarsaaren toimipisteen työllistetyistä 42 % eteni kokoaikaiseen työhön ja 58 % osa-aikaiseen työhön. 50–75 % työkokeilijoista jatkoi palkkatuettuun työhön 0,5–1 vuoden ajaksi. 2 henkilöä ei suoriutunut palkkatyöstään liian vaativien tehtävien vuoksi ja työsuhteet keskeytettiin. Heidän kohdallaan työsuhde toimi toiminnallisena työkykyarviona. Muissa palveluissa jatkoi 20 henkilöä. Näitä palveluita olivat ammatillinen- ja sosiaalinen kuntoutus sekä tutkintoon johtavat opinnot. Lisäksi 17 % asiakkaista päätti itse palvelun ja siirtyi takaisin TE-palveluiden piiriin. Työtehtävien mukauttamista ja räätälöintiä tehtiin muutamien asiakkaista kohdalla. Räätälöinnillä mahdollistettiin nykyiselle työkyvyllä soveltuvien tehtävien kohdentuminen. Lisäksi tuen jatkuvuus nähtiin tärkeänä esimerkiksi määräaikaissa työsuhteissa ja työkokeilusuhdeissa. Mikäli työsuhteen aikana ilmeni ongelmia, etsittiin niihin ratkaisua yhteistyössä työnantajan ja asiakkaan kanssa.

3 VAIKUTUKSET

Työnhakijat, jotka URA järjestelmään on kirjattuina osatyökykyisiksi vamman tai pitkäaikaissairauden vuoksi, heidän aktivointiasteensa Pohjanmaalla ovat nousseet vuosina 2021–2022. Elokuulta 2021 lokakuulle 2022 aktivointiaste on kohonnut n. 31 %:sta 45,4 %:iin. Osatyökykyisten työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut elokuun 2021 ja lokakuun 2022 aikana 50 henkilöllä. Pidempään työttömänä olleiden osatyökykyisten kohdalla palvelupolut ovat pidempikestoisia ja heidän valmentamisensa / tukemisensa työelämään on enemmän aikaa vievää. Sen vuoksi myös tulosten aikaansaaminen edellyttää pidempikestoissa palveluaikaa ja tämä tulisi ottaa huomioon hankintojen toteutuksen suunnittelussa. Pilotin kokonaiskesto huomioiden kaikkien asiakkaiden kohdalla aikaa ei ollut riittävästi työelämään etenemiseen ja osalla asiakkaista ei ollut vielä riittäviä valmiuksia siihen. Sen vuoksi palvelutarpeen tunnistaminen ja ohjaaminen tarkoituksenmukaisempiin palveluihin nähtiin tärkeänä.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Asiakkaiden yksilöllinen ja intensiivinen tukeminen on ollut merkittävänä työllistymistä edistävä tekijä. Myös asiantuntijat ovat kokeneet kasvokkaisen kohtaamisen mahdollistaneen asiakkaiden tilanteiden kokonaisvaltaisen tarkastelun, kohdennetun sekä oikea-aikaisen tuen tarjoamisen. Asiakkaista vähintään 70 % eteni työhön, koulutukseen, yrittäjyyteen tai työllistymistä edistävään palveluun. Lisäksi jokaiselle asiakkaalle laadittiin yksilöllinen suunnitelma, joka tuki heidän osallisuuttaan, työelämätaitojaan, työnhaku- ja/tai työmarkkinavalmiuksiaan. Palautteiden perusteella asiakkuudet palveluissa tai hankkeissa ovat olleet asiakkaille matka omaan itseen. Osa on oivaltanut kykenevänsä tai osaavansa sellaisia asioita, mitä ei ole aikaisemmin tunnustettu. Lisäksi toimenpiteet on koettu hyödyllisinä ja uusia mahdollisuuksia tuovina tekijöinä.

Pilotin puitteissa toteutunut verkostoyhteistyö on mahdollistanut asiakkaiden tarpeiden mukaan ammattilaisien osaamisen hyödyntämisen yhteensovittamalla toimijoiden tietous ja osaaminen asiakkaan tilanteesta. Jatkossa voisi tehostaa entisestään asiakkuuden alkuvaiheessa verkostoyhteistyötä ja näin hyödyntää verkostojen suunnitelmia. Tämä edistäisi myös asiakkaiden etenemistä, kun alkuvaiheen kartoittamiseen ei tarvitsisi jokaisen tahollaan käyttää niin paljoa aikaa. Lisäksi alueen työllisyystoimijoiden keskuudessa avoimuus ja hyvien käytäntöjen jakaminen on tärkeää. Esimerkiksi toisen palvelun piirissä oleva henkilö voidaan yhteensovittaa tehtävään, mihin tiedon saaneella toimijalla ei välttämättä ole tarjota tekijää. Sen vuoksi verkostoyhteistyötä pidetään myös jatkossa tärkeänä osatyökykyisten työllistämisen mahdollistajana.